

۲۴ شهریور، ۱۴۰۳ - دانشگاه مراغه

اولین همایش و اکادمیک افزایش جمعیت

تأثیر آن بر آینده
کشور ایران

فلسفه تشویق به فرزندآوری در متون دینی

علی قدردان قراملکی
استادیار گروه معارف اسلامی، دانشگاه تبریز
a.ghardan@tabrizu.ac.ir

مقدمه

بر اساس آموزه‌های دین مبین اسلام، افزایش جمعیت مسلمانان امری مطلوب و پسندیده است که مورد تأکید فراوان آیات و روایات قرار گرفته است. یکی از مشهورترین روایات در این زمینه، حدیث نبوی «تَنَاقِحُوا تَنَاسَلُوا فَإِنِّي أَبَاهِي بِكُمُ الْأُمَّمِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَوْ بَالسَّقَطِ» است. در این حدیث، پیامبر اکرم (ص) مسلمانان را به ازدواج و فرزندآوری تشویق می‌فرماید و افزایش نسل را موجب مباحثات خود در روز قیامت می‌داند.

براین پایه، متون دینی به وضوح بر اهمیت افزایش نسل و فرزندآوری تأکید دارند. این امر، پرسشی را در ذهن ایجاد می‌کند که چرا متون دینی تأکید فراوانی به مسأله فرزندآوری دارند و به عبارتی فلسفه تشویق به فرزندآوری در متون دینی چیست؟

برای پاسخ به این پرسش، پژوهشی مسأله‌محور با عنوان «فلسفه تشویق به فرزندآوری در متون دینی» طراحی و اجرا شده است.

در این پژوهش، آیات و روایات مرتبط با مسأله فرزندآوری با دقت استخراج و مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. سپس با تحلیل و ارزیابی این منابع، محورهایی که سبب شده تا فرزندآوری مطلوب و محبوب خدای متعالی باشد و به همین سبب به آن توصیه و سفارش شده است، کشف شده‌اند.

روش تحقیق

این پژوهش با هدف تبیین فلسفه تشویق متون دینی به فرزندآوری و پاسخ به این پرسش‌های بنیادی، به کاوش در آیات و روایات پرداخته است. با مطالعه دقیق این منابع و حیاتی، دریچه‌ای نو به سوی درک عمیق‌تر این موضوع گشوده می‌شود. در این تحقیق مسأله محور اطلاعات مورد نیاز از طریق مطالعه کتابخانه‌ای اصطیاد شده و سپس این داده‌ها و اطلاعات مورد تحلیل و دسته‌بندی قرار گرفت.

یافته‌ها

تحلیل‌ها نشان می‌دهد که فلسفه تشویق به فرزندآوری در متون دینی را می‌توان به دو دسته «عوامل مادی و دنیوی» و «عوامل معنوی و اخروی» تقسیم کرد. عوامل مادی و دنیوی ناظر به نقشی است که فرزندآوری در تداوم نسل بشر، حفظ و ارتقای ساختار جامعه، و کسب برکات و مواهب مادی برای والدین ایفا می‌کند. از دیدگاه متون دینی، فرزندآوری ضامن حیات و پویایی جامعه بوده و موجبات آبادانی و پیشرفت جوامع بشری را فراهم می‌آورد. علاوه بر این، عوامل معنوی و اخروی نیز در تشویق متون دینی به فرزندآوری نقشی اساسی دارند. از یک سو، تربیت فرزندان صالح و نیکوکار، ثوابی عظیم و ذخیره‌ای ماندگار برای آخرت محسوب می‌شود و از سوی دیگر، فرزندآوری به موجب جلب رحمت الهی و مسیر نیل به کمال و قرب الهی تلقی می‌گردد.

بحث و نتیجه‌گیری

متون دینی با تأکید بر نقش بی‌بدیل فرزندآوری در سعادت دنیوی و اخروی انسان‌ها و همچنین حیات و پویایی جامعه، مردم را به داشتن فرزند تشویق می‌کنند. این امر از جنبه‌های مختلفی مورد توجه قرار گرفته است. از یک سو، فرزندآوری به عنوان نعمتی الهی و موهبتی ارزشمند تلقی می‌شود که موجب شادکامی، آرامش و معنای زندگی برای والدین می‌گردد. از سوی دیگر، تربیت فرزندان صالح و نیکوکار، ثوابی عظیم و ذخیره‌ای ماندگار برای آخرت محسوب می‌شود. علاوه بر این، فرزندآوری در استمرار نسل بشر، حفظ هویت فرهنگی و اجتماعی و همچنین پیشرفت و آبادانی جامعه نقشی اساسی ایفا می‌کند.

منابع

قرآن کریم، من لا یحضره الفقیه، دعائم الاسلام، نهج الفصاحة، جامع الأخبار، وسائل الشیعه، الأمالی، الکافی، الوافی، بحار الأنوار، مرآة العقول، مکارم الأخلاق، مستدرک الوسائل، روضة المتقین و ...

